

ANALIZA POZIOMU WIEDZY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ NA TEMAT STANU PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ

Miłosz Mielcarek

Zakład Zarządzania Zasobami Leśnymi

Instytut Badawczy Leśnictwa

Informacje metodyczne

Opis wyników badania ze społecznością lokalną

Opis wyników badania z turystami

Wskaźnik poziomu świadomości ekologicznej

Podsumowanie

Spotkanie Komitetu Sterującego, 20 stycznia 2016 r., Białowieża.

1

Informacje metodyczne

Cel badania

- Identyfikacja poziomu wiedzy mieszkańców i turystów na temat stanu Puszczy Białowieskiej.
- Poznanie poziomu rozpowszechniania informacji o projekcie na terenie Puszczy Białowieskiej i w jej sąsiedztwie.

Główne obszary badawcze:

Spotkanie Komitetu Sterującego, 20 stycznia 2016 r., Białowieża.

Badanie zostało podzielone na cztery części:

Spotkanie Komitetu Sterującego, 20 stycznia 2016 r., Białowieża.

Grupy docelowe objęte badaniem:

1. Społeczność lokalna:

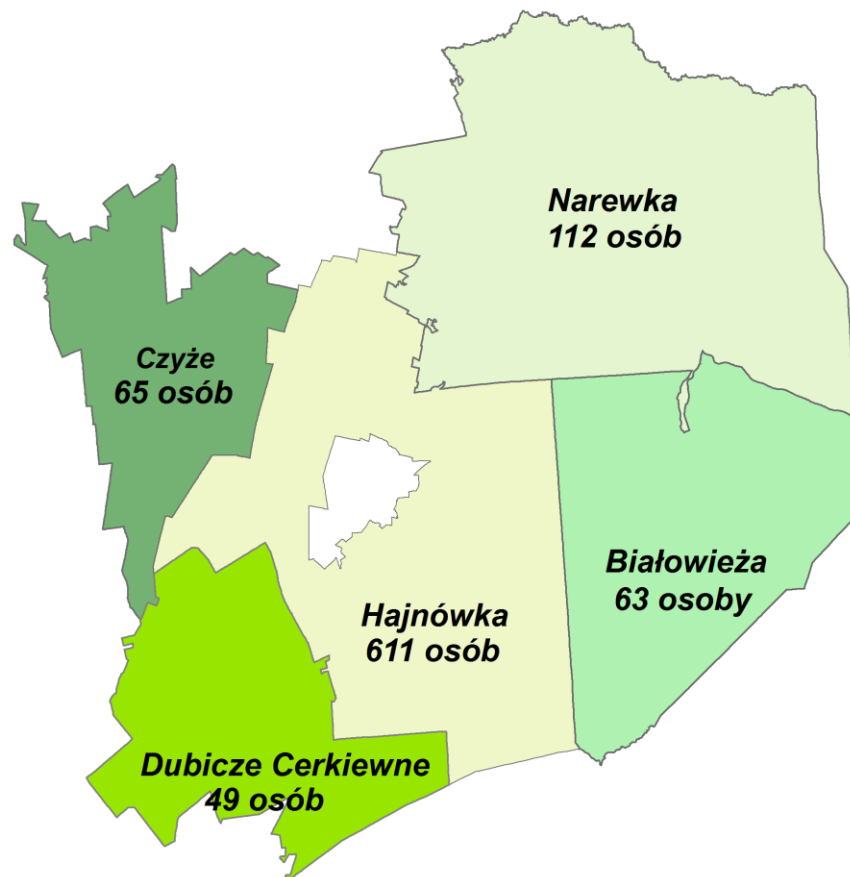
- Mieszkańcy gmin Hajnówka, Białowieża, Narewka, Dubicze Cerkiewne i Czyże
- Pracownicy administracji leśnej (nadleśnictwa)
- Pracownicy administracji związanej z ochroną przyrody (pracownicy BPN, pracownicy RDOŚ)
- Pracownicy administracji samorządowej
- Pracownicy firm, organizacji i lokalni działacze na rzecz ochrony przyrody

2. Turyści odwiedzający Puszcę Białowieską

I badanie ankietowe:

Pierwsze badanie ankietowe techniką wywiadów bezpośrednich (PAPI) zostało przeprowadzone z mieszkańcami pięciu gmin (N=900)...

... a także z turystami odwiedzającymi Puszcę Białowieską (N=100).

Spotkanie Komitetu Sterującego, 20 stycznia 2016 r., Białowieża.

Wskaźnik świadomości ekologicznej

- Na podstawie 18 pytań badania I obliczono wskaźnik poziomu świadomości ekologicznej ludności lokalnej i turystów.
- Respondent mógł zdobyć maksymalnie 18 punktów (100%).
- Udzielone odpowiedzi posłużyły do obliczenia poziomu świadomości ekologicznej dla każdego respondenta (w %).

Weryfikacja wskaźnika

Wskaźnik zostanie zweryfikowany w II badaniu ankietowym (2020 r.). Z tego powodu w I i II badaniu ankietowym zostanie zastosowany ten sam kwestionariusz ankiety.

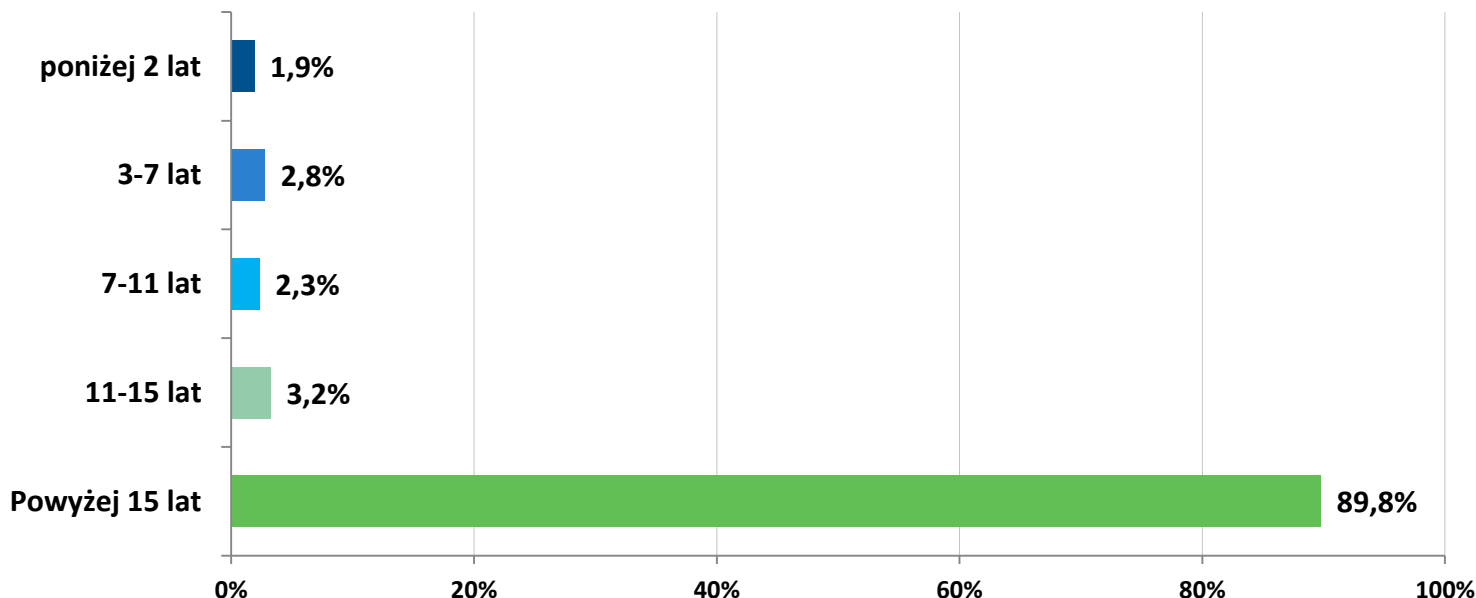
Oczekiwanym efektem jest wzrost świadomości ludności lokalnej na temat rzeczywistego stanu otoczenia (czyli Puszczy Białowieskiej) o 25%.

2

Opis wyników badania ze społecznością lokalną

Charakterystyka respondentów

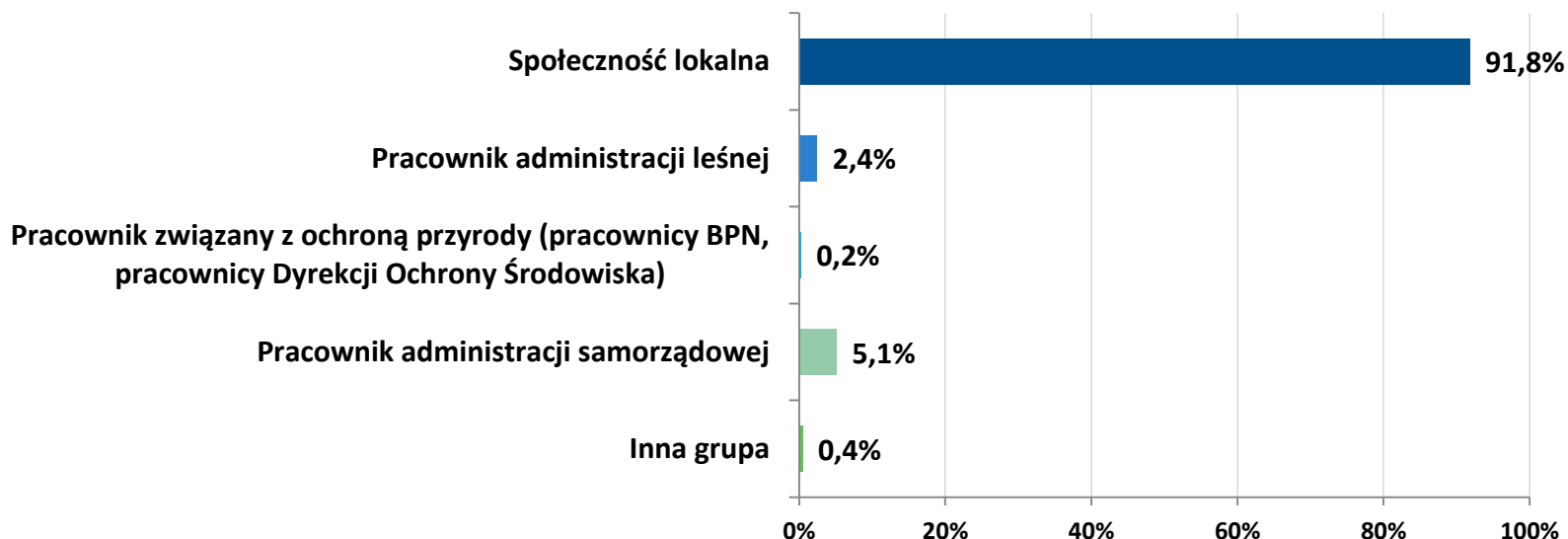
Zdecydowana większość badanych to osoby, które zamieszkują w obecnym miejscu powyżej 15 lat (89,8%).

Rys. 1 Długość zamieszkiwania na terenie gminy uczestników badania z mieszkańcami.

Charakterystyka respondentów cd.

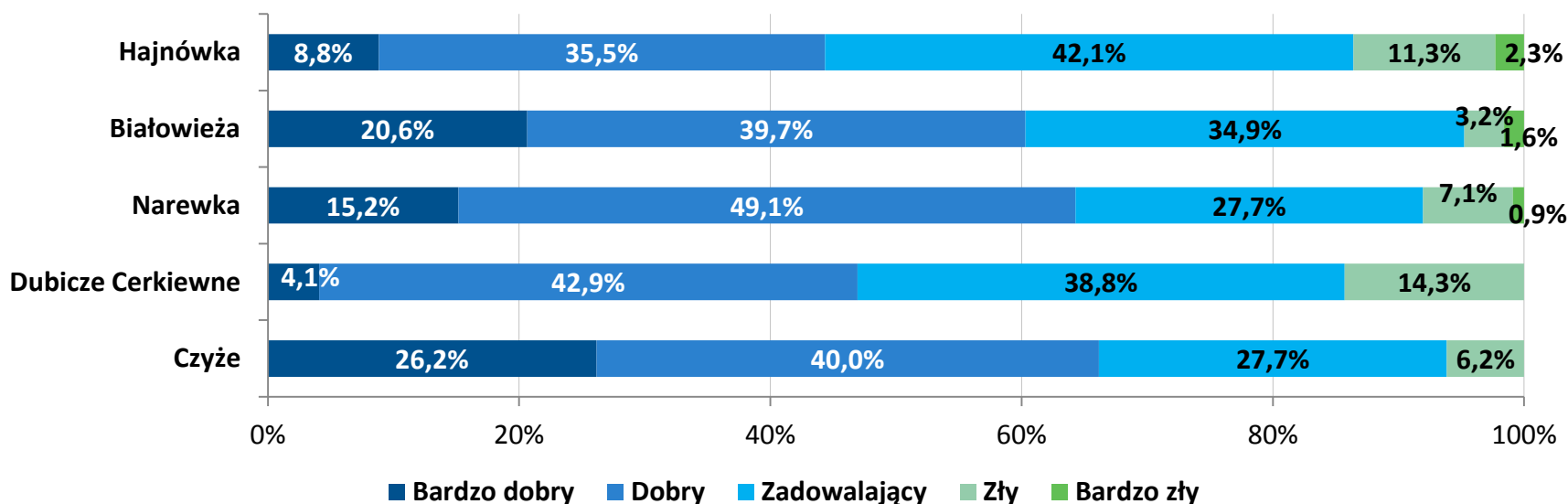
Zgodnie za założeniami, udział w badaniu wzięli również pracownicy administracji leśnej lub też samorządowej, którzy są mieszkańcami badanych gmin. Ich udział wynosił 8,2% ogółu ankietowanych.

Rys. 2 Udział pracowników administracji w grupie uczestników badania z mieszkańcami.

Poziom wiedzy ogólnej na temat Puszczy Białowieskiej

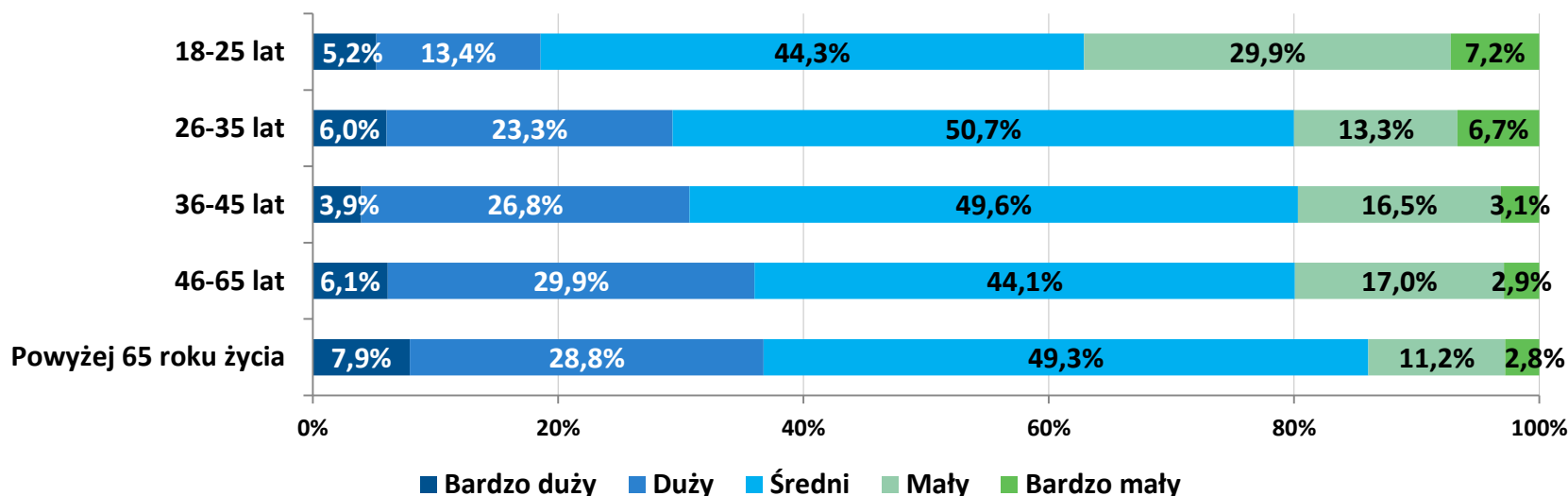
Jako bardzo dobry swój poziom ogólnej wiedzy na temat Puszczy Białowieskiej najczęściej (w 26,2% przypadków) wybierali mieszkańcy gminy Czyże, a najrzadziej mieszkańcy gminy Dubicze Cerkiewne (4,1% odpowiedzi).

Rys. 3 Zależność pomiędzy zamieszkiwaną gminą a oceną swojego ogólnego poziomu wiedzy na temat Puszczy Białowieskiej w badaniu mieszkańców ($p < 0,001$).

Poziom wiedzy dotyczący zmian w Puszczy Białowieskiej

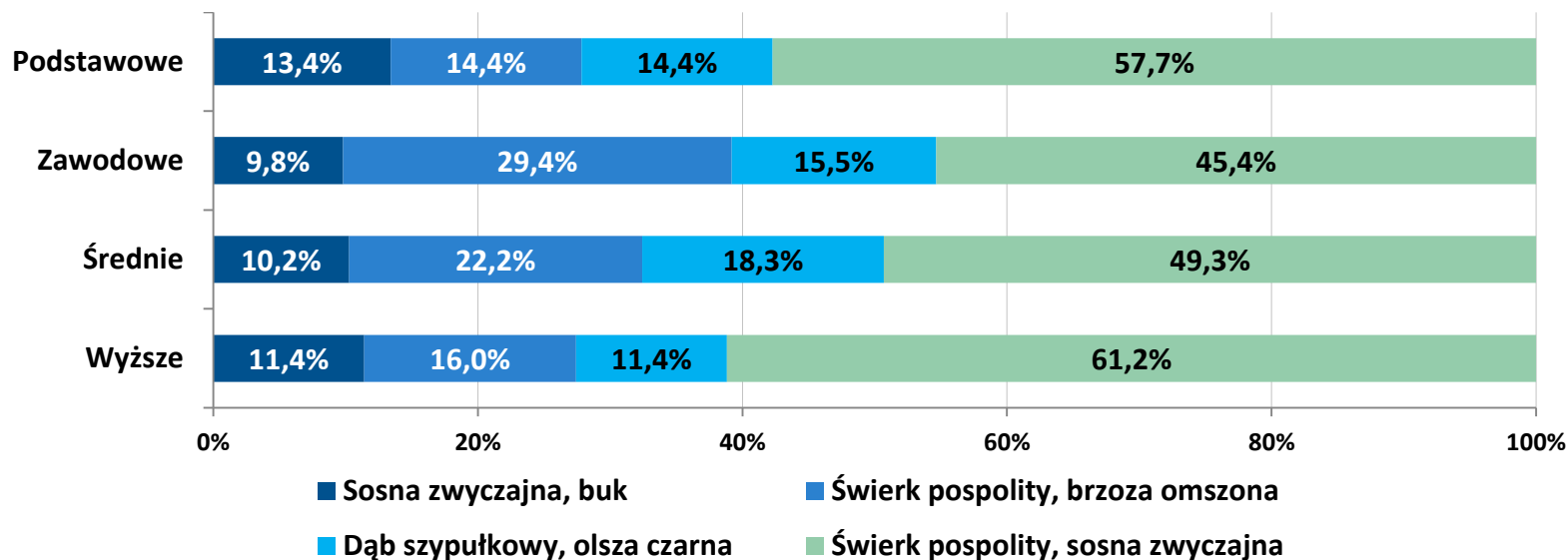
Odsetek pozytywnych ocen własnego poziomu wiedzy na temat zmian zachodzących w Puszczy Białowieskiej („bardzo duży” i „duży”) wzrastał wraz z wiekiem ankietowanych.

Rys. 4 Zależność pomiędzy wiekiem a oceną swojej wiedzy na temat zmian zachodzących w Puszczy Białowieskiej w badaniu mieszkańców

Gatunki drzew najczęściej występujące w Puszczy Białowieskiej

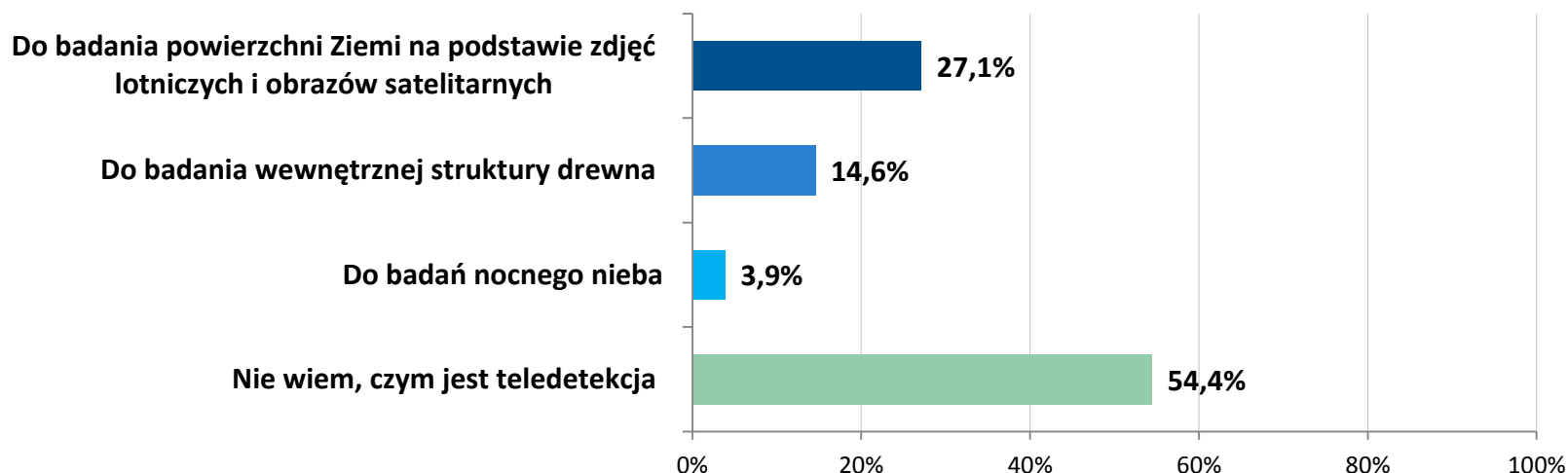
Respondenci z wykształceniem zawodowym i średnim rzadziej udzielali poprawnej odpowiedzi na pytanie o gatunki drzew najczęściej występujące w Puszczy Białowieskiej, niż opiniodawcy posiadające wykształcenie podstawowe i wyższe.

Rys. 6 Zależność pomiędzy poziomem wykształcenia a odpowiedzią na pytanie o gatunki drzew najczęściej występujące w Puszczy Białowieskiej w badaniu mieszkańców ($p < 0,001$).

Sposoby wykorzystania teledetekcji

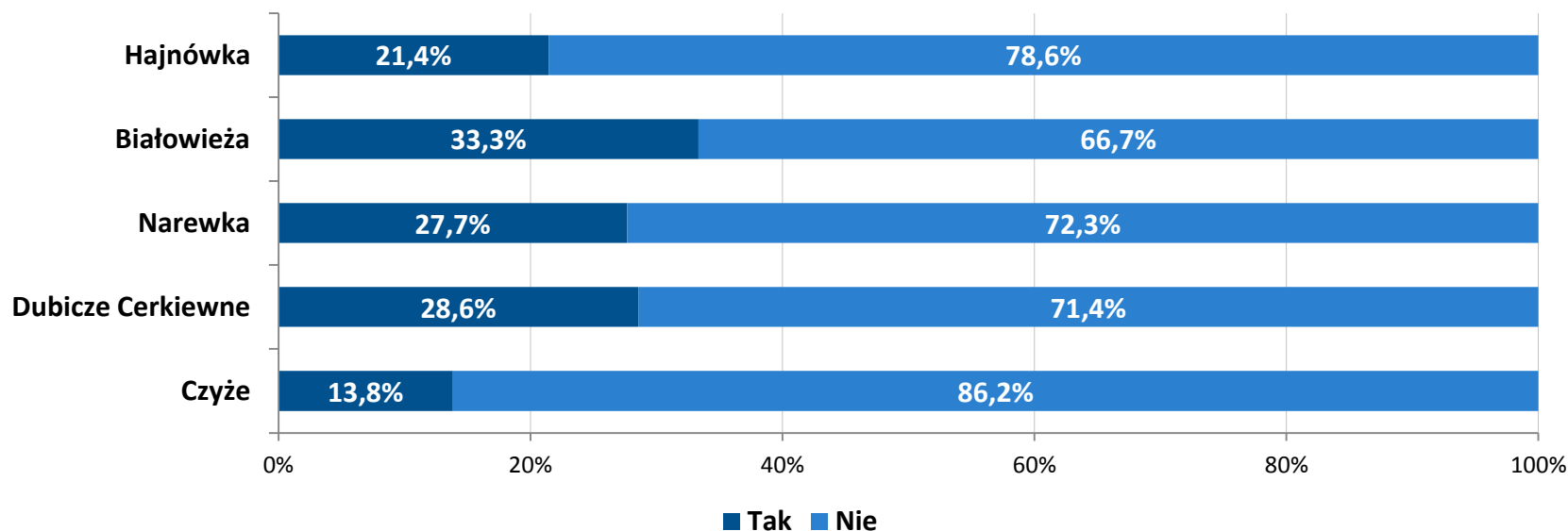
Ponad połowa badanych nie wiedziała, czym jest teledetekcja (54,4% ogółu). Wiedzę na ten temat posiadało 27,1% ankietowanych, którzy zaznaczyli prawidłową odpowiedź.

Rys. 8. Sposoby wykorzystywania teledetekcji zdaniem uczestników badania ze społecznością lokalną

Znajomość projektu Life+

Najwyższy odsetek osób odpowiadających pozytywnie na pytanie o znajomość projektu odnotowano w przypadku gminy Białowieża (33,3%).

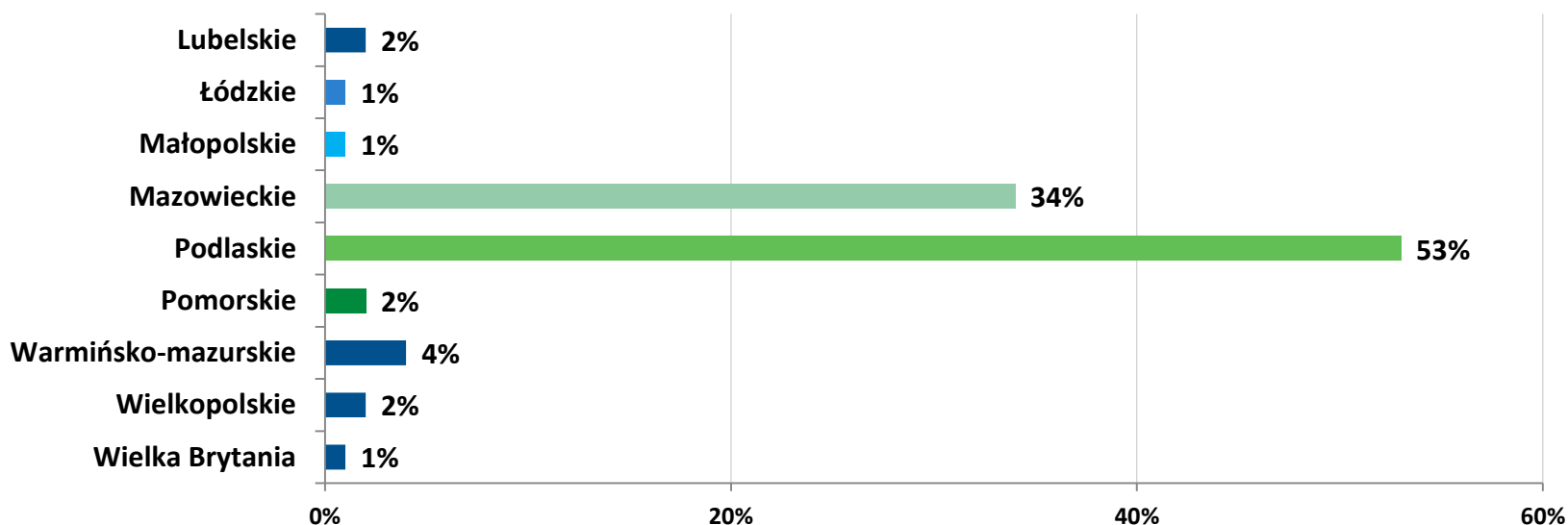
Rys. 9 Zależność pomiędzy miejscem zamieszkania respondenta a odpowiedzią na pytanie o wiedzę na temat projektu prowadzonego na terenie Puszczy Białowieskiej, dotyczącego monitoringu dynamiki lasu w badaniu z mieszkańcami $p < 0,05$).

3

Opis wyników badania z turystami odwiedzającymi Puszcę Białowieską

Charakterystyka respondentów

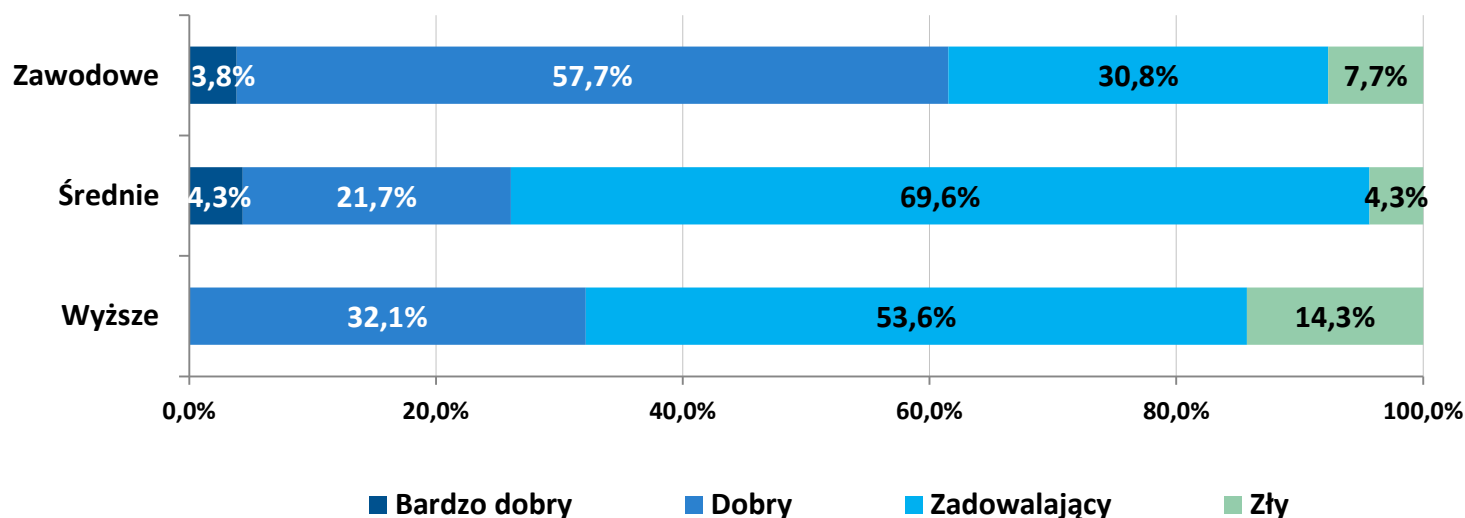
Większość turystów reprezentowała Województwo podlaskie (53%) i mazowieckie (34%). Wśród respondentów znaleźli się też przedstawiciele 6 innych województw i mieszkańców Wielkiej Brytanii.

Rys. 10 Województwo/kraj zamieszkania turystów, którzy wzięli udział w badaniu.

Poziom wiedzy ogólnej na temat Puszczy Białowieskiej

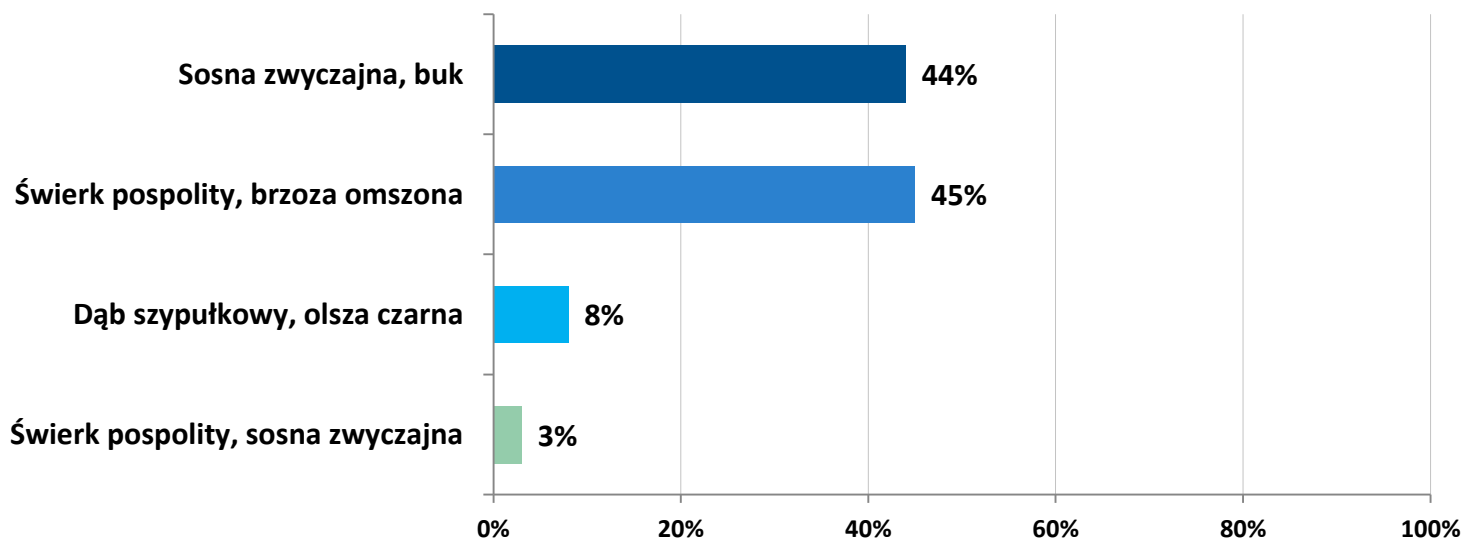
Najwyższy odsetek respondentów określających swoją wiedzę jako dobrą bądź bardzo dobrą, odnotowano wśród turystów z wykształceniem zawodowym, a najniższy wśród osób z wykształceniem średnim.

Rys. 11 Zależność pomiędzy wykształceniem badanych turystów a poziomem ich ogólnej wiedzy na temat Puszczy Białowieskiej ($p < 0,05$).

Gatunki drzew najczęściej występujące w Puszczy Białowieskiej

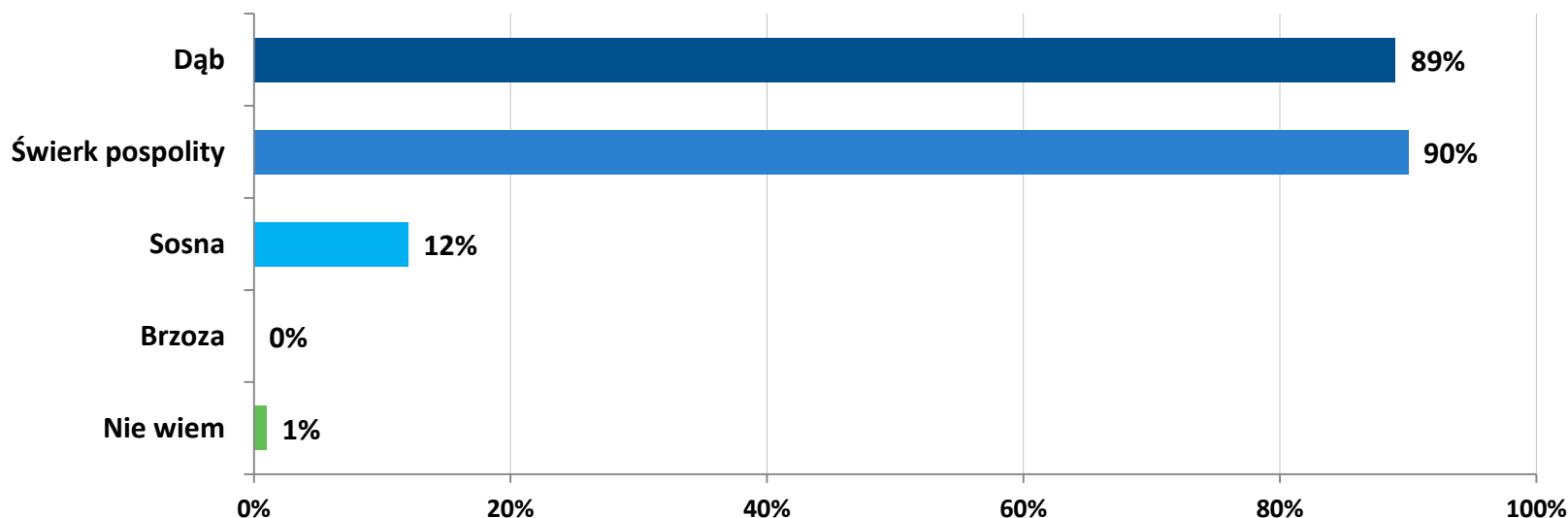
W większości badani turyści wśród gatunków drzew najczęściej występujących w Puszczy Białowieskiej wymieniali świerk pospolity i brzozę omszoną (45%), a także sosnę zwyczajną i buk (44%). Dąb szypułkowy i olsza czarna oraz świerk pospolity i sosna zwyczajna uzyskały zdecydowanie mniej wskazań (odpowiednio: 8% i 3%).

Rys. 12 Dwa gatunki drzew, które zdaniem turystów najczęściej występują w Puszczy Białowieskiej.

Gatunki drzew narażone na zasiedlenie przez kornika drukarza

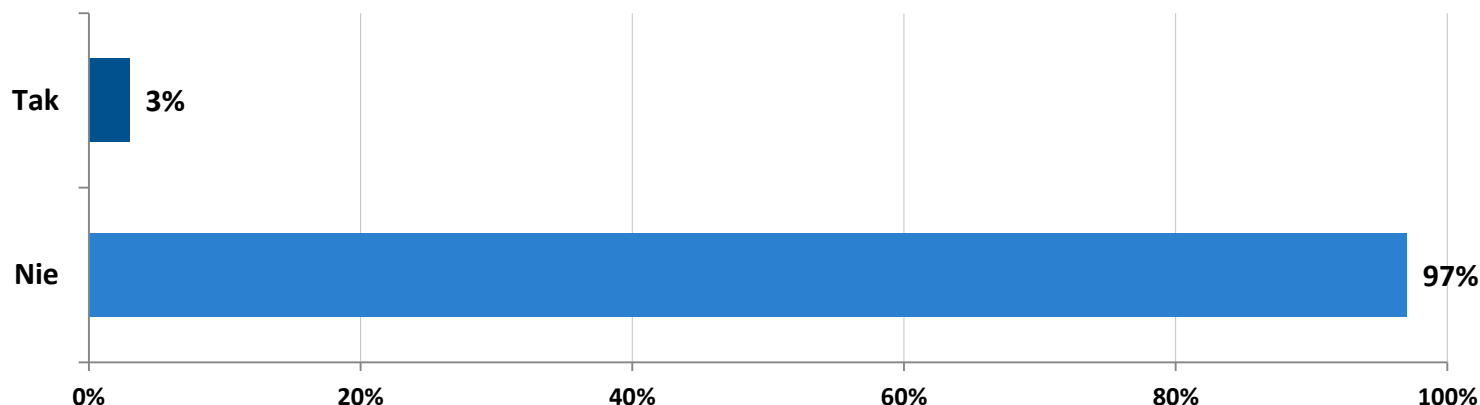
Zdaniem niemal wszystkich turystów, dwa gatunki drzew najbardziej narażone na zasiedlenie przez kornika drukarza, to świerk pospolity (90%) i dąb (89%). Ponadto 12% respondentów wskazało sosnę, a 1% nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Rys. 12 Gatunki drzew, które zdaniem turystów są najbardziej narażone na zasiedlenie przez kornika drukarza.

Znajomość projektu Life+

Prawie żaden z turystów (97%) nie słyszał o projekcie prowadzonym na terenie Puszczy Białowieskiej, dotyczącym monitoringu dynamiki lasu.

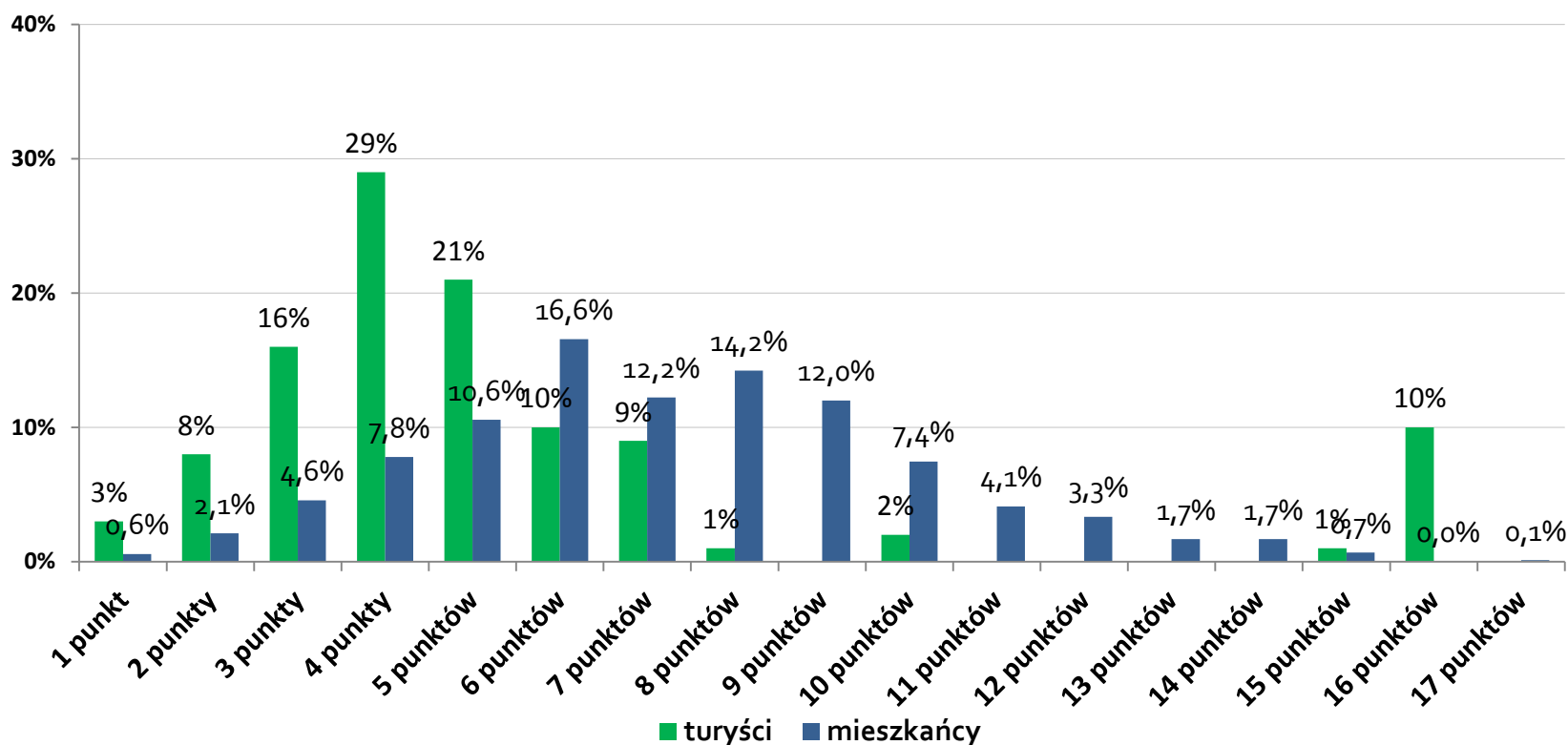
Rys. 14 Znajomość wśród turystów projektu prowadzonego na terenie Puszczy Białowieskiej, dotyczącego monitoringu dynamiki lasu.

4

Wskaźnik poziomu świadomości ekologicznej

Żaden z badanych nie uzyskał maksymalnej liczby punktów (18). Tylko jeden z ankietowanych mieszkańców uzyskał 17 punktów.

Średnia wartość wskaźnika świadomości ekologicznej dla wszystkich badanych mieszkańców wynosi 40,3%, a turystów 25,0%.

Rys. 15 Liczba zdobytych punktów w badaniu świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów.

5

Podsumowanie

I Badanie ankietowe - Podsumowanie

- **Badani mieszkańcy rozpatrywanych gmin, deklarują wysoki poziom świadomości ekologicznej.**
- **Turyści przekonani byli o zadowalającym bądź dużym poziomie swojej wiedzy na temat Puszczy Białowieskiej.**
- **Faktyczny poziom wiedzy na temat Puszczy Białowieskiej jest dużo wyższy wśród mieszkańców okolicznych gmin niż wśród turystów.**
- **Wiedza ankietowanych na temat projektu i stosowanych metod monitoringu lasu jest znikoma.**

W toku badania okazało się, że poziom wiedzy respondentów, zarówno ogólnej, jak i szczegółowej, jest bardzo niski.

Należy zwiększać świadomość ekologiczną społeczności lokalnej oraz turystów odwiedzających Puszcę Białowieską poprzez:

- media tradycyjne (prasa, radio, TV)
- Internet (strona www projektu)
- wykłady
- seminaria
- konferencje
- ulotki
- tablice informacyjne

**Badanie
zrealizowane na
zlecenie:**

Instytut Badawczy Leśnictwa
ul. Braci Leśnej nr 3
05-090 Raszyn
www.ibles.pl

**Wykonawca
badania:**

ul. Kowalczyka 17
44-206 Rybnik
www.biostat.com.pl

**Termin
realizacji:**

wrzesień-listopad 2015 r.

Instytut Badawczy Leśnictwa
Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn
Tel. +48 22 71 50 300; Fax +48 22 72 00 397
e-mail: ibl@ibles.waw.pl; www.ibles.pl
KRS: 0000039417; REGON: 000115832
NIP: 5250009200

Biuro Projektu ForBioSensing
Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, Bud A, p.107
05-090 Raszyn
Tel. +48 22 71 50 663
e-mail: fbs-biuro@ibles.waw.pl
www.forbiosensing.pl

Spotkanie Komitetu Sterującego, 20 stycznia 2016 r., Białowieża.

Dziękuję za uwagę

Instytut Badawczy Leśnictwa

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn
Tel. +48 22 71 50 300; Fax +48 22 72 00 397
e-mail: ibl@ibles.waw.pl; www.ibles.pl
KRS: 0000039417; REGON: 000115832
NIP: 5250009200

Biuro Projektu ForBioSensing

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, Bud A, p.107
05-090 Raszyn
Tel. +48 22 71 50 663
e-mail: fbs-biuro@ibles.waw.pl
www.forbiosensing.pl

Spotkanie Komitetu Sterującego, 20 stycznia 2016 r., Białowieża.